

PROPRIETAR - DIRECTOR

Dr. AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un sir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
invoială

Unitatea

REDACTOR

Prof. DUMITRU NEDA

Foaie înscrisă în Registrul de
publicații al Trib. Târnava-Mică
sub Nr. 2-1938.

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei

Pe 6 luni . . . 100 Lei

Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericească — Apare în fiecare Sâmbătă

„Astra“ și „Serviciul Social“

„Astra“ culturală a fost, toată vremea și cu întreaga sa ființă, în slujba exclusivă a neamului românesc și a idealurilor lui de înălțare. A făcut mereu „serviciu social“ în înțelesul plin și nobil al cuvântului. Și l-a făcut bine. Cu largă perspectivă și cu multă înțelegere a nevoilor vitale ale națiunii.

Chiar de aceea, „Serviciul Social“ de curând înființat nu aducea pentru Ardeal ceva cu totul nou. Obiectivele pe care le urmărește sunt exact acelea pentru care s'a izbătut „Astra“. Se potrivește în bună parte și metodele de acțiune. Atâta numai că „Serviciul Social“ lucrează pe plan mai vast, cu mijloace incomparabil mai mari, mai sistematice, obligator și uniform în țara întreagă. — Era deci cât se poate de firesc că „Astra“ s'a bucurat de înființarea „Serviciului Social“, în care a văzut o amplificare nebănuită a propriilor sale idealuri. Și tot așa de firesc, că noul „Serviciu Social“ nu s'a gândit să desființeze „Astra“ ci, dimpotrivă, a căutat a profita de vechea și încercata ei experiență, lăsându-o pe ea însăși, cu întreg capitalul ei de prestigiu și de însușețire, să realizeze, în teritoriile vechiului său câmp de activitate, programul integral, punându-i la dispoziție în acest scop mijloacele sporite de care dispune „Serviciul Social“.

Înțelegerea, care era firească, s'a și făcut. Ea a fost pecelluită sărbătorește Duminecă, în 30 Ianuarie c. într'o solemnă ședință a comitetului central, la care a participat și d. prof. D. Gusti, președintele „Serviciului Social“. Bucuria a fost mare, și de o parte și de alta, pentru norocoasa deslegare a unei probleme care părea spinoasă. Se vor bucura de această frățescă înțelegere de colaborare și mulțimile Ardealului, în nădejdea că de-acum înainte se vor revărsa asupra satelor noastre în măsură și mai mare decât în trecut binefacerile culturale pe care, cu mijloacele ei reduse, ni le-a putut da atâtea decenii „Astra“ noastră.

Așteptăm cu încredere această nouă fază, singura importantă, a problemei: munca efectivă și rodnică pe teren. Ne dăm seama că ea nu va fi ușoară. Luând asupra-și sarcina de a executa pe proprie răspundere, în Ardeal și Banat, întreg programul „Serviciului Social“, „Astra“ și-a asumat o grea îndatorire. Totuși, suntem convinși că-i va face față cu cinste. Cu o sigură condiție însă: să aibă mâinile libere. Să nu i-se ceară decât rezultate, nimic altceva. — Vorbim mai concret: „Serviciul Social“ e o construcție gigantică, cu organe și organizații complicate și tocmai de aceea în chip fatal greoaie și cu firească tendință de burocratizare. „Astra“ este exact la antipod: organism simplu care a trăit exclusiv din însușețire și idealism. Ea nu va putea merge nici în viitor pe alt drum. Dacă vrea să trăiască, trebuie să-și cultive spiritul și tradițiile proprii. Cum va fi atunci posibilă armonia? Ușor. „Serviciul Social“ să pună la dispoziția „Astrei“ partea corespunzătoare din bugetul său. „Astra“ să lucreze apoi, cu aceste mijloace, prin organele și după metodele sale.

Să nu-și cheltuiască banii cu funcționari și birouri, pe șinut, județ și comună. Ci încurajând efectiv, ajutând, conducând inițiativele locale. Asta-i tot.

Așa vom avea rezultate. Prin burocrăție, nu!

Procedeu păcătos

Nedreptatea dela Vinga Banatului — Două măsuri — Până când?

(+) Știm că suntem urmăriți cu ochi de Argus de dușmanii din lăuntru și din afară hotarelor ei. De aceea, cât numai se poate, ne călcăm pe inimă și nu ne strigăm în lume, cu glas mare, indignarea de care suntem cuprinși în fața atâtor nedreptăți ce ni-se fac.

Căci ni-se fac multe nedreptăți și de multe feluri. Socotim însă că un număr însemnat din ele e săvârșit de elemente inferioare pe treptele ierarhiei sociale; de tipuri ce vânează în forma aceasta situații, odată ce știu că se poate și așa ceva; ori de bieți răătăciți îmbătați de cap de vorbăria leftină, devenită modă, a unor demagogi cu ori fără sutană și comanac, dar voind să pară crainici neprihăniți ai unui ideal cu betele naționale-bisericești. Pentru mărunțeii aceștia ce se pretează, în lumea lor restrânsă, la samavolnicii condamnabile, n'avem (după ce ne-am făcut datoria către dreptate și adevăr) decât creștinescul: Dumnezeu nu le socotească lor păcatul făptuit!

Se schimbă însă cu totul situația când vedem că fărădelegea e urzită, susținută și încurajată sistematic și consecvent de autorități ce ar trebui să fie întru toate pildă de moralitate, dreptate și nepărtinire și cari ar trebui să ocrotească tot ce-i românesc, indiferent că-i supus sufletește Fanarului ori ba. A tăcea în cazuri de acestea ar fi o crimă față de conștiința noastră și față de neamul din care facem parte. Și un atare caz e cel dela Vinga Banatului.

Avem, aci și în jur, după cum ni-se scrie, câteva sute de suflete unite cari de mult doresc să-și aibă lăcașul de sfântă închinare așa cum dorește inima lor. Și mai avem aci și un avocat român unit, Dr. Hetcou, pentru care credința e o realitate de trăit, nu o simplă temă de sporovălală patriotardă cu prilejuri solemne. Acest fiu al bisericii noastre, urmând glasul conștiinței sale, a vrut să amenajeze, pe sepele proprii, o capelă pe seama credincioșilor noștri. Nu clădire nouă, pe ceva teren ce ar fi trebuit luat dela comună, ci o nouă aranjare și înfrumșetare a unei clădiri deja existente. Ca să poată sluji de modestă casă a Domnului, spre mărirea Celui de sus și mângăierea sufletelor alor noștri. — Atât și nimic mai mult.

Atâta însă a fost de ajuns pentruca să se deslănțule toată furia bisericano-administrativă neunită asupra capului d. Dr. Hetcou. Chipurile ca să împiedece la timp „primejdia“, s'a deplasat la fața locului, în persoană, însuși prefectul județean și după „aprecieri“ ce-i sunt proprii, la adresa Bisericii noastre, a oprit lucrările în curs, ordonând Serviciului tehnic să anuleze autorizația de construcție, deși aceasta,

conform legii, ar fi să fie definitivă și executorie. Se vede însă că uniții sunt socotiți a fi înafară de lege. Cel puțin așa sunt socotiți de unii din rândurile autorităților. — În acelaș timp sunt prețuiți și ajutați străinii. Ironia sorții a făcut ca tocmai acum autoritățile românești în drept să pună la dispoziția pastorului reformat pentru slujbele bisericești o sală de învățământ dela școala primară din Vinga, unde se află vre-o 20—30 reformați și unde de cel puțin o jumătate de veac nu pusese piciorul biserican calvin!

Odată „ofensiva“ pornită împotriva alor noștri, s'a mers înainte cu ea. Autorizația provizorie, dată de Primăria locală pentru întărirea zidurilor și a plafonului capelei, a fost revocată de autorități puse mai sus. Ba într'o bună zi s'au arătat și jandarmii cu hotărârea eroică de a fugări muncitorii cari — așa li-se spusese — voiau să zidească o biserică ungrească sau turcească, ori cam așa ceva. Ciltorul capelei s'a trezit că-i improcesuat (desbateră e fixată pe ziua de 28 Febr. 1939) în temeiul denunțului unui jandarm care, la rândul său, a fost pus la cale de un alt jandarm, fost unit, dar trecut la ortodocși și creat numaidecât primar la Vinga unde antecesorul, bulgar, mai bine și-a dat demisia decât să se preteze la căinoșii ca celea ce-i era dat să vadă, iar ceilalți credincioși ai noștri de aci sunt mereu purtați la „instrucții“ pe la Primării și îndrumați să se mântule în ortodoxie, căci altfel nu merge. Mai ales nu le merge bine celor ce au ceva slujbuită la comună și stat.

Stau Bulgarii — ei sunt majoritatea în Vinga — și se miră cum vine asta că Românii uniți sunt tratați mai rău ca oricari minoritari și nu înțeleg. (Bulgarii aceștia au dat pentru lăcașul nostru de închinare cădelniță, potir, iconostas, icoane, prapori, cruci, sfeșnice, un clopot, ș. a.). Și nu poate înțelege nici un Român cu scaun la cap și cu judecată cât de cât creștină, cum se poate ca sub cârmuirea de acum să li-se detragă alor noștri și amărâta sumă de 5000 Lei, cât se luase în bugetul comunei pentru biserica română unită sub liberali, pe vremea când era primar ortodoxul Dr. Romul Martin, în urma faptului că fără o biserică a lor, uniții sunt pândiți mereu de primejdia de a fi prinși în mrejele sectanților ori de a trece la romano-catolici. (În felul acesta, evident se pot pierde și pentru neam). Nici cum însă ei nu se lasă târiți într'o lume de forme despre cari i-a învățat o veche și tragic de adevărată experiență, că-s numai forme. Și lor le trebuie ceva mai mult: le trebuie viață, fără de care formele prea puțin însemnează.

Ori unde sub soare strădanii ca ale d.

Dr. Hetcou ar fi fost stimat și aduse drept pildă de urmat. Și dac'ar fi făcut așa ceva un mirean ortodox, ar fi fost propus spre decorație. La Vinga și în părțile acelea ortodoxe în majoritate covârșitoare, când e vorba de un român unit, se măsoară cu altă măsură. Ca de obicei, de altminteri. Fiindcă, după observațiile de până acum, așa s'a întâmplat și se întâmplă pe toată linia: unde-s neuniții mai slabi ca număr, ne omoară cu dragostea și nu ne mai slăbesc din îndemnurile la frățietate și la datorința de a ne ajuta unii pe alții. Pe acest titlu apoi le plouă „milole“ dela comună și județ, din fonduri știate și neștiute. Unde însă ei sunt mai mulți și mai tari, acolo minoritățile numerice române unite i-se aruncă în față toate insultele; i-se pun în cale toate pledecile, i-se taie toate posibilitățile de a ajunge la creangă verde. — Probabil tot de dragul „frăției“.

Spetacole ca acesta sunt pe cât de păcătoase, pe atât de degradante. Sunt un blestem și o rușine. Mai ales când și autoritățile, făcând batjocură din prevederile legii care știe de o „deopotrivă ocrotire“, vin și dau, oficial, concursul lor operei de fărîmîtare a sufletului românesc. — Protestăm împotriva aștorfel de procedee criminale și deositoare totodată.

Remanierea guvernului. Pe neașteptate, în dimineața lui 2 Februarie, țara s'a trezit cu guvern nou. Care este, în bună parte, tot cel vechi; dar cu modificări destul de importante. — Criza s'a produs în ziua de 1 Februarie, când S. S. Patriarhul Miron a prezentat M. Sale Regelui demisia guvernului. În aceeași zi, la orele 19.30 noul guvern, prezdat tot de S. S. Patriarhul Miron, a depus jurământul de credință. Noul cabinet, format din 16 miniștri plini și 10 subsecretari de stat, are compoziția următoare:

Președinte al consiliului S. S. Patriarhul Miron; d. Armand Călinescu este vicepreședinte al Consiliului, ministru al Internelor și al apărării naționale. La agricultură și domenii titular nou: prof. M. Cornățeanu. Au rămas cu portofoliile vechi dd. Victor Iamandi la justiție, Mihail Ralea la muncă, g.-ral N. Marinescu la sănătate, Grigore Gafencu la externe, Petre

Andrei la educația națională, Mihail Ghelmegeanu la comunicații. În fruntea finanțelor a trecut d. Mișă Constantinescu. Cultele au titular nou, în d. N. Zigre, iar economia națională în d. ing. Ion Bujoiu. Ministrul înzestrării armatei este d. Victor Slăvescu, al aerului și marinei gen. Paul Teodorescu. D. Silviu Dragomir este ministru de stat pentru minorități, iar d. Traian Pop încredințat cu inventarierea avuțiilor publice. — *Subsecretari de stat* au fost numiți dnii: M. Măgureanu la președinție; gen. Gabriel Marinescu și Coriolan Beran la interne, Eugen Titeanu al presei și propagandei, V. Tonl la educația națională; Păr. Nae Popescu și d. Ion Marin Sadoveanu la culte și arte, prof. Victor Jinga la economia națională și gen. Gh. Mihail la apărarea națională; prof. Mihail Șerban la agricultură.

În aceeași zi s'au făcut importante schimbări în rândul rezidenților regali. D. G. Alexianu a fost transferat dela ținutul Suceava la Bucegi, Dinu Simlan dela Nistru la Olt. Au fost numiți acum dd.: Dr. Coriolan Tataru la ținutul Someș, prof. C. Giurescu la Dunărea de jos, prof. Traian Ionașcu la Prut, Gheorghe Flondor la Suceava și Grigore Cazacliu la Nistru. D. gen. Dănilă Papp și A. Marta și-au păstrat posturile, în ținutul Mureș, respectiv Timiș.

„Latinitate și ortodoxie“

de Ion Ceparu

Cu pătrunderea omului de știință, d. Sextil Pușcariu are obiceiul să ridice o serie de chestiuni din cele mai pasionante.

Așa e mai nou „Latinitatea și ortodoxia“, pe care o pune în ultimul congres al FOR-ului, dela Tg. Mureș.

Regretăm că nu avem textul autentic al discursului D-sale. Tot ce cunoaștem e un fragment pe care „D. S.“ încearcă să-l comenteze în patru coloane lungi și confuze ale „Telegrafului Român“.

Ce spune D-sa în esență? Că neamurile se diferențiază prin aportul lor de originalitate, nu prin elementele de import. Apoi continuă: „Ortodoxia noastră este astăzi cel mai sigur

critериu de diferențiere, căci noi sântem în lum singurul popor latin de credință ortodoxă. Acesta împerechere fericită de sânge latin cu alinașuri sufletești, venite dela Răsărit, ne dă un complex de mari și originale calități, care ridică valoarea rasei noastre.“

Repet: Nu știu dacă acest citat este exact sau nu. Eu mă indoesc. Fiindcă acela, dela care îl iau, îl pune între ghilemele și-l dă cu litere cursive, apoi ca redactor al unui oficios bisericesc e în situație de a fi informat despre ceea ce se petrec în biserică sau, până la probă contrară, sunt nevoit totuși să-l admit.

Nu e așa de mult, de când d. Sextil Pușcariu, analizând „Ce e românesc în literatura noastră?“, găsea că românești, adică originale ca ne diferențiază de alte popoare, sunt aceste însușiri: individualism, adaptabilitate, simț deosebit de dezvoltat pentru armonie.

De ortodoxie, nici vorbă! Dsa dovedește doar în a sa *Istorie a literaturii române* (ed. I) că: „Într-o vreme, când orice mișcare culturală se reflecta prin biserică, ortodoxismul nostru fost evenimentul cel mai grav în urmări pentru dezvoltarea noastră culturală [subliniat de D-sa] căci el ne-a legat pentru veacuri întregi cu cultura orientului, formând un zid despărțitor față de catolicismul vecinilor noștri din vest și din nord, care ne-ar fi putut transmite cultura apuseană.“

Ceeace constată aceste cuvinte, dovedește cu prisosință indicațiile D-sale din diferite domenii. În literatură, traduceri nouă din grecești nu se fac, dar se copiază mereu psaltiri, evanghelii, molitvelnice etc. Nu se desvoaltă nici artele străne „de pravilele celei mai conservative dintre biserici“. Chiar muzica, această nobilă artă care cere „și o valoare morală a inimii“, în biserică ortodoxă tânjește, „tipic de venind aici tipic“, vorba D-sale. Unica artă care înflorește și la noi este arhitectura. Această înflorire a ei, însă, nu se datorește fețelor noastre bisericești, aproape toate străine, ci voievozilor și boierilor noștri, deci elementului mirean.

Citind și recitind aceste documente expuneri ale d-lui S. Pușcariu, faci odată multe constatarea că popoarele care s'au susținut sau se sustrag de sub autoritatea biserii

□ □ Foiața „Unirii“ □ □

Poezia betleemică

— Material de meditat oricând —

de pr. Vasile Lupu

Sf. Anton de Padua, vrednic ucenic în cele monahicești al măestrului, a nutrit toată viața aceeași delicată gingășie față de Pruncul Isus. Un prieten dându-i peste noapte lăcaș în casa sa, fu atras de o lumină specială, ce se strecura sfioasă din camera unde era adăpostit sfântul. Se uită înăuntru; și nu mică-i fu mirarea, când văzu pe sf. Anton înconjurat de-o lumină cerească, purtând în brațele sale pe micul prunc Isus, strălucitor de bucurie și seninătate. Când își dădu seama, că prietenul său i-a descoperit taina, se aruncă în genunchi înaintea lui, conjurându-l, de a nu spune nimic, până după moarte.

Consecvent pe liniile trasate de marile sfinți în iubirea Betleemului, *Sf. Vincențiu de Paul* pășește pe același drum. Stărînd în sfântă contemplație, și mișcat de suferințe micului prunc Isus, în el se va naște și desvolta dorul de a-i alina suferințele și durerile, în iubirea față de fiii oamenilor, pentru Isus. Congregația înființată de el, în acest scop, se dedică în primul rând ajutorului bolnavilor și copiilor săraci și orfani, Sfântul însuși aduna copii și cerșitorii de

pe străzile Parisului, spre a-i ocroti în zilele sale, întreținute numai din mila providenței. De aceea pe drept cuvânt îl compete numele de apostol al carității. Luminos, pentru caracterizarea personalității lui devotată iubirii deaproapelui, este următorul fapt, amintit de el însuși într-o predică rostită'n noaptea Crăciunului. — Un negustor evlavios avea obiceiul, vrednic de urmat, de a chema în fiecare an la sărbătoarea Crăciunului un copil, o femeie și un om sărac, în cinstea familiei sfinte, ospătându-i la masa lui, alături de membrii familiei. Pe patul de moarte, îl apărură Isus, Maria și Iosif, zicându-i: pentru că ne-ai ospătat mereu, în viața ta pământească, de acum înainte tu vei fi oaspetele nostru pe vecl, în cer. Negustorul care, cu toate că fusese foarte bogat, nu-și uitase nici odată de cel mai prețios lucru, mântuirea sufletului, își mai reveni odată la sine cu fața strălucitoare de bucurie, după care-și plecă capul, adormind pentru veșnicie; cu semnul sigur al predestinațiilor.

Sf. Leonard găsește aceleași accente, de bard inspirat, în fața peșterii Betleemice:

„Se naște un Dumnezeu: o fecioară l naște fără nici o durere; îl hrănește cu laptele său, pe cel atotputernic; îl învăluie cu scutece albe pe Cuvântul Tatălui; bucuria plânge. Acela care susține cu brațele sale Universul, odihnește pe brațele făpturii sale. Cât de minunate sunt toate!

„Copilul delicat e Dumnezeu cel veșnic.

Noaptea e mai luminoasă și mai lucitoare, de cât miezul zilei însorite. Peștera s'a schimbat în raie. Modestul bordel al animalelor s'a schimbat în palat împărătesc! O, loc mai minunat și mai mareș, decât templul lui Solomon! Loc mai venerat, și mai sfânt, decât sfânta sfințelă cinstită de patriarhii Ingerii s'au adunat în raie, ca și albinele pe fagurii de miere, lăudându-l prin imnurile cerești, ale împărăției Lui. Căci, deabunăseamă, toți s'au coborât din ceruri; ca să se minuneze de împăratul lor ascuns în trup omenesc. S'au adunat împreună heruvimii, serafimii, și toate cetele îngerești alături păstorii și magii, precum și dobitoacele. Toți stau plecați, uniți în același sentiment de adorație: a făpturii față de creatorii lor. Nici unul nu se'ntreabă: cine ești tu; și cine sunt eu? Ci Ingerii, uitându-și gloria și demnitatea lor, își adoară Stăpânul, alături de păstori, magi, și dobitoacele de rând“.

Nu am fi complecși, în contemplarea poeziei Betleemice, fără a ne opri puțin asupra paginilor pe cari ni le-au lăsat maestrul teologiei ascetice: *Sf. Bernard* și ieromonahul dominican *Ludovic de Grenada*. Scrie cel din urmă: ceriurile s'au deschis, pentru a-și vărsa pe pământ, mierea darurilor sfinte; făpturii pământului dormitau în umbra morții; iar noaptea păcatului își ajunsese apogeul. Ca dintr-o comoră curată, a răsărit Hristos, din pântecul feciorelnice ale Mariei; îmbrăcat în podoabe dreptății și sfințeniei. De pe tronul mării ce

cească legitimă, aceea a S. apostol Petru și a urmașilor săi Papii dela Roma, sunt ca acele persoane din societate, cărora le lipsesc cei șapte ani de acasă.

În adevăr, nu cred că un neam își da un certificat mai trist de școală, de „mediul cultural” de care are parte, ca neamul nostru românesc, care arată că dascălii săi au fost de viții, de păcate și slăbiciuni, nu de virtuți și fapte bune. Verbul învăț,-are vine, precum dovedesc filologii, dela *in-vitiare* <*vitiium*. Alte popoare neolatine, cu altă școală și epitropie bisericască, folosesc alte verbe, cu alte origini și rezonanțe: *apprendre* <*apprehendere* etc.

Dar se va zice: ce pui așa de mare temei pe o etimologie răsleață?! — Pun, pentru că fenomenul nu e izolat. Ocupându-se cineva mai nou, într-o revistă literară, de caracteristica Românilor intelectual, arată, fără puțință de a-l contrazice, că ea e „disprețul de el însuși”. „Un blăstăm și un scandal”. De încheiere, întrebă: „La ce mai servește toată tricolorăria festivă, când în noi sufletul însuși este iremediabil bolnav?”

Nu e aceasta osânda bisericii dominante, incapabilă să tămăduiască sufletul majorității acestui neam?

Noroc că neamul e mai cuminte decât oficialitatea care-l epitropisește.

— Nu înlocuiți limba slavonă cu cea românească în biserică, zic cei mici de suflet în veacul XVII, căci înlocuiți credința ortodoxă cu altele străine. — Înlocuirea s'a făcut, observă un convertit al nostru, credința a rămas.

— Nu introduceți alfabetul latin în scrisul românesc, strigă tipiconarii ruginiți în vremea lui Cuza Vodă, căci odată cu literele Romei intră și credința ei în sufletul Românului. — Alfabetul s'a introdus, și sufletul acestui popor tot românesc, adică romanic a rămas; ba s'a întărit încă în această convingere a originii sale mărețe.

— Nu aduceți calendarul gregorian în locul celui vechiu iulian, tipă unele bufnițe după războiul mondial, căci se prăpădește sufletul neamului. — Calendarul cel nou s'a adus, sufletul neamului nu s'a prăpădit.

— Nu ieșiți din comunitatea panortodoxă,

zic habotnicii Fotianismului și Kerularianismului de astăzi, fiindcă iarba veninoasă a Vaticanului ucide Românișmul. — De 238 de ani, însă, Biserica Unită dă dovadă că Românișmul nu se înveninează și nu moare chiar și când se hrănește cu legumi din grădinile Vaticanului, ci mai mândru încolțește, crește, înflorește și rodește.

Dacă, odată perduți cei șapte ani deacasă, individul nu-și mai poate reface decât foarte anevoie educația, nu e așa neamul. El are atâtea rânduri de vieți, câte generații. Ceeace au stricat o serie de generații, alte serii pot și trebuie să dreagă.

Așa se vor înnoi tinerețele lui ca ale vulturului.

Nou pas spre dreptate. Preoțimea are motiv nou de legitimă și de mult așteptată bucurie. „Prin deciziunea înregistrată la Nr. 3994—1939 — așa sună adresa Ministerului cultelor către Ordinariate — s'a hotărât ca absolvenții Institutelor Teologice, devenite Academii Teologice, cari au la bază bacalaureatul sau diploma Școlii Normale cu 8 clase, să fie asimilați în grad cu licențiatii în teologie”. Și ministerul trage și concluzia practică imediată din această asimilare principiară: vrea „ca acești absolvenți să primească, cu începere dela 1 Aprilie 1939, salariul corespunzător gradului de licențiat în teologie”. În scopul acesta, cere să i-se trimită cu cea mai mare grabă tablourile necesare, spre a putea înscrie în buget sumele necesare.

Salutăm cu bucurie și recunoștință această deciziune a guvernului. După 20 de ani de umilire nedreaptă și de zadarnică luptă, începe a se face dreptate preoțimii. Situația de până acuma era absurdă. Academii de teologie primesc numai bacalaureați, pe cari îi cresc în disciplină severă și în muncă științifică aspră patru ani încheiași, pentru a-i trimite pe toți în slujba neamului, în primele linii de trudă culturală și națională, în lumea grea și simplă a satelor pline de noroi și de întunerec. Totuși tocmai ei, pionierii, au fost huliiți și disprețuiți. Diploma lor nu valora în

fața oficialității românești nici cât a unui dascăl. Iar colegii lor după școală de abia trei ani la cutare facultate ori nobilă „Academie” de agricultură și comerț, erau undeva sus de tot pe scara valorilor, cogeamite om cu „licență” în toată puterea cuvântului. Era și o crudă autoironie în această sinistă anomalie: un stat proclamat creștin își prețuia mai mult porcii și găinile decât patrimoniul său sufleteș, religios și moral. Universitățile străine primiau ca „licență” diplomele date de Academiiile noastre; la noi în țară însă ele erau simple dovezi de absolvire a unui „Institut teologic” (invenție românească!).

Înregistrând acum cu satisfacție actul de dreptate ce se face, ne place să credem că el nu-i cel din urmă. Fiindcă dreptatea încă nu-i întreagă. Mai există încă o durere mare. Și anume: preoțimea, în întregul ei, ca tagmă, în comparație cu toate celelalte categorii de funcționari, este tratată nedrept. Nu e pusă în categoriile de salarizare corespunzătoare pregătirii sale, ci în anume categorii speciale, create par'că intenționat pentru umilirea și înfometarea ei. Dreptatea cere neapărat ca slujtorii altarelor să fie salariați la fel cu ceilalți funcționari publici, în conformitate cu pregătirea lor.

Numai atunci dreptatea va fi deplină!

Luptele sufletului

I. P. S. pâr. *Mitropolit Alexandru* al Blajului a dat, pentru Paresimile de cari ne apropiem, o pastorală bogată în idei și sugestii mântuitoare de suflet. Reproducem rândurile ce urmează:

[...] „1. Lumea aceasta este ca un eșchier (o tablă de șah); stau în picioare pe ea rege, regină, cavaleri, curieri, proști (fanți), și jucătorii îi folosesc pe toți. Cât ce jocul se isprăvește toate figurile se aruncă devalma într'un săculeț sau cutie. Așa face și moartea: pe toți ne aruncă sub pământ, în groapă. Caută numai între oase, cari sunt ale bogatului sau ale săracului, ale Papei sau ale Regelui: nu poți să

rești, s'a coborât în ieslea sărăciei și umilințelor.

„O peșteră, mai minunată decât palatele regilor, urmează sf. Bernard; în tine s'a așezat Dumnezeu, ca într'un amvon, spre a ne vesti filosofia împărăției cerurilor. Fii atent; dacă vrei să fii fețelept, rămâi lângă această peșteră. Cuvântul lui Dumnezeu, în loc să vorbească, varsă lacrimi, cari sunt mai dulci decât discursurile lui Cicero, și decât muzica îngerilor din cer. Mărirea Tatălui, e acoperită cu scutece: însă cu acestea, se vor șterge păcatele noastre. Acela care nutrește cu bogățiile sale corurile cerești, și făpturile pământesti, este nutrit cu lapte, va nutri el pe cel umiliți și blânzi ca și copiii, spre a fi susținuți pe calea sfințeniei cerești.

„Cine a mai văzut vreodată atâta umilință, și atâta mărire? Cum se pot adun'mpreună lucruri atât de diferite; să fie alături de animale și laudat de îngeri? de a se odihni în iesle, și a împărăți în ceruri? cine este acesta, care e atât de amărit, și atât de umilit? atât de mare, și atât de mic? mic în peșteră, și mic în iesle: Mare'n ceruri, unde îngerii pramăresc: mare pe pământ, unde Irod și'mpreună cu el tot Ierusalimul tremură de puterea Lui. Cum se pot împăca'ntre sine lucruri atât de diferite?”

„Iată soluția: Intotdeauna trebuie să considerăm în Isus două lucruri: Cine este el în

sine; și motivul, pentru care a venit în mijlocul nostru.

„Dacă-l considerăm pe Isus în sine, nu este nimeni mai mărit și mai glorios; căci el e fiul lui Dumnezeu; dacă considerăm motivul, pentru care s'a coborât între noi, vedem că s'a îmbrăcat în trupul umilinței, spre a vindeca mândria noastră.

De altfel aceste două contraste: umilința și gloria se găsesc mereu, în tot cursul vieții sale. Este o mare umilință, pentru Dumnezeu, de a fi născut de o femeie; dar e mare gloria, de a fi născut de o fecioară. Și conceput dela Spiritul Sfânt. Este o mare umilință, a fi așezat în iesle; dar e mare gloria, de-a umplea prin mărirea Lui cerul și pământul. Este o mare umilință, de a-se odihni în staulul dobitoacelor; dar e mare gloria de-a fi înconjurat de îngeri. E o mare umilință, de a fi tăiat împrejur; dar e mare gloria de-a primi numele de Mântuitor a lumii. E o mare umilință, de a fi botezat cu păcătoșii și penitenții; însă e mare gloria, de a-se deschide cerurile, și a-se coborî peste el Spiritul Sfânt. În sfârșit, e mare umilința de a muri răstignit pe lemnul crucii; dar e mare gloria, ca la moartea lui să se cutremure pământul să se întunece soarele. și să invie morții.

Deci aceste două contraste erau necesare! Umilința spre a vindeca mândria noastră; iar gloria, spre a vedea cine este acela, care ne este doctor, răscumpărător și mântuitor!”

Între minunile Betleemului mai rămâne una singură asupra căreia trebuie să ne mai oprim puțin; *Fecioara Maria*. Ev. Luca ne spune numai atât: Iară Maria reținea și păzea toate aceste lucruri, întru inima Sa (Luca, 2, 19). Vom urma și în contemplarea acestei minuni cerești pe ieromonahul *Ludovic de Grenada*.

Toată istoria ieslei Betleemului este ca un ospăț regesc, la care Dumnezeu își invită pe aleșii săi, așternându-le pe masă mil și mil de alimente diferite. Copilul, mama, peștera, zămislirea, nașterea, îngerii, pastorii steaua: laptele și mierea se varsă din belșug. Fiecare să și aleagă din bunătățile ospățului, ceresc, ceace-i placel. La sfârșitul ospățului, evanghelistul ne-a rezervat cea mai aleasă comoră: inima preacuratei, din care revarsă cele mai alese izvoară de bucurii sufletești.

Dacă pe simplii muritori îi extasiază minunile apostolilor, cum a fost cazul cu vindicarea paralticului, la ușile templului, ce va fi simțit inima fecioarei plină de dar, la atâtea minuni petrecute în inima și în jurul ei? De câtă glorie și splendoare a fost inundat sufletul ei, cufundat, ca un picur de apă în Oceanul adânc și nemărginit, a iubirii dumnezeiești.

Ori încotro și-ar fi întors ochii, fie înăuntru, fie înafară, ea nu întâlnea decât taine peste taine, și minuni peste minuni.

Dacă oricare suflet curat încearcă uneori bucurii sufletești, de intensități inexprimabile

le deosebești. Adeseori sluga este deasupra stăpânului, în aceeași groapă.

2. *Desfătarea lumii* este impuritate; sfaturile sale trufie și avariție; sgârcită răsplata serviciului său scump; floarea ei este frumoasă, dar rodul pestilențial; nebunie securitatea ei; venin ajutorul ei; minciună promisiunile ei; înșelăciune posesiunea ei. În schimbul bucuriilor oferă dureri, în schimbul bogățiilor sărăcie, a vieții vecinice moarte vecinică.

3. Să o știe de altfel toți creștinii de bunăvoință, că trebuie să fim pregătiți mereu pentru luptă: sunt desfășurate două steaguri, unul împotriva celuilalt: *steagul lui Hristos* și *al lui Lucifer*. În jurul celui al lui Lucifer este mulțime mare, și aleargă mereu noi înscriși: sunt ceice spun că nu mai au nevoie să-și mortifice natura coruptă, crezând că o pot satisface, oricum i-ar stimula ea.

Trei sunt *escadroanele* acestui câmp dușman. Primul e al *lumii*, care combate cu duhul trufiei, făcând ca omul să voiască în chip desordonat să fie văzut, stimat, promovat, măgulit, admirat pentru haine, vorbire, felul de înfățișare, știință, istețime, bun simț, prietenii, rubezii, bogății, onoruri și altele asemenea. Cine urmează o astfel de îngâmfare de sine se înrolează sub cutele steagului Satanei.

Celalalt escadron al armatei dușmane e format din *Lucifer și slugile sale, diavoli*; el combate cu armele trândăviei, a gândurilor rele, a judecăților și bănuielilor temerare, a urei, a răsbunărilor; dihonă neunirii, ranchiuna, apatia, și ura deaproapelui sunt armele puse de diavolul în mâna alor săi.

Al treilea escadron e alcătuit din *trupul nostru propriu* și e ajutat la rândul său din partea celorlalte două, a lumii și a diavolului. Puterea lui o alcătuiesc pasiunile noastre brutale. Lenea la lucru, moleșala față de virtute, nepăsarea pentru onoarea lui Dumnezeu îi sunt prilejuri bine venite de atac; moleșala firii noastre, imprudența și negândirea distrată, neglijarea veșnicilor adevăruri sunt săbiile, cu cari această falangă rănește și câștigă învingerile asupra sufletelor.

Steagului lui Lucifer i se opune *steagul lui Hristos*. Coloarea lui e a sângelui: cine vrea

să-l urmeze trebuie să fie cavaler treaz, să pornească împotriva oricărei lașități, să meargă curajos la asalt împotriva firii proprii, să o țină în frâu între orice împrejurări cât de vitrege, să se consacre lui Dumnezeu. Pentru că Hristos vrea, ca să-i urmăim steagului său cu armura lui, adică virtuțile sale: *Smerenia, ascultarea, castitatea, răbdarea, tăcerea, dragostea, prietenul și dușmanului, și altele asemenea*.

La toate aceste virtuți se oprește înaltul Ierarh, arătându-le frumseța și îndemnând la trăirea lor, ca să încheie pe culmile adevăratei pietăți evanghelice care știm că-i dragostea creștină. Lăsăm cuvântul Marelui Păstor:

[...] *Dragostea*. Sfântul apostol Pavel spune: „Fraților, și de aceasta mă rog, ca dragostea voastră încă mai mult și mai mult să prisosească întru cunoștință și întru toată priceperea:” (Filip 1, 9). Sfântul Augustin remarcă foarte bine *lubește și fă ce vrei* (In ep. 1. 10. 4, 47). Dragostea este contrariul invidiei... Tot sfântul Augustin spune: „Șterge invidia și al tău este ceea ce am; șterge invidia și al meu este ceea ce ai; Invidia despărțește, dragostea unește. Ochiul, el singur este care vede în trup; dar oare nu mai pentru sine însuși? Vede și pe seama mâinii și pe seama piciorului și pe seama celorlalte membre... Să aveți deci dragoste și le aveți toate” (Tr. 32, in Ioan. nr. 8). Trebuie să urmăim pilda sfântului Apostol Pavel, care s'a făcut tuturor toate ca pe toți să-i câștige pentru Hristos” (I. Cor. 2, 22). Și tot el spunea: „Cine e neputincios și eu să nu fiu neputincios, cine se smintește și eu să nu mă aprinz?” (II, Cor. 11, 29). Aceasta este adevărata dragoste a deaproapelui.

Dragoste, care se vedește mai ales în *lubeștea dușmanilor*. Aceasta este adevărata piatră de probă a dragostei.

Dușmanii pot să ne facă bine mai mare decât orice alt avantaj temporar. Se poate din partea dușmanilor câștiga un profit cu mult mai mare decât din partea tuturor prietenilor laolaltă și din partea tuturor beneficiilor. Din partea cui fu făcută Sfânta Caterina Vergură și Mucenică? Din partea lui Maxențiu. Cine i-a încununat pe copilașii nevinovați? Irod. Cine a pus cununa pe capul Sfinților Apostoli Petru

și Pavel? Nero. Cine i-a procurat Sfântului George atâta onoare în ceru și pe pământ Dioclețian. Nu vezi deci că toți sfinții au obținut bogăția mării lor dela dușmani, suferindu-i pe aceștia cu răbdare? De aceea spusese Solomon: „Pentru aceea dreptii au jefuit pe necredincioși, și au lăudat Doamne numele celui sfânt” (Inț. I. Sol. 10. 19). Va să zică dreptii profită din asupririle necredincioșilor, cum călcuiesc maeștrii spiritului, jefuind pe acești dușmani de pradă, câștigând trofee pe spatele lor.

Iertarea dușmanilor noștri este mai plăcută înaintea Domnului și mai folositoare nouă decât orice altă deprindere după gustul nostru. Lăsarea noastră cu desăvârșire în mâinile Domnului este rădăcina a toată vrednicia și toată fericirea. De aceea zise Mântuitorul: „Fericitei cei prigoniți pentru dreptate, pentru că a lor este împărăția lui Dumnezeu”.

Bucurie românească în Bălcaclu. Mulțumită stăruințelor pâr. Victor Negrea din Bălcaclu, precum și ajutorului dat, cu superioră înțelegere, de dd. Gane, pretor, E. Dopă, notar și alții mai mari și mai mici, a putut fi trecută la cartea funduară și apoi predată parohiei noastre o clădire comunală din centrul acestui puternic centru rural săsesc, cu menirea de a fi casă parohială. La întâmpinarea Domnului s'a făcut apoi *binecuvântarea sărbătorească a clădirii acestela*, pentru menținerea căreia și pe mai departe în mâini străine s'au făcut o sumedenie de intervenții și s'au încercat fel de fel de lucrături.

Din Blaj au plecat aci, încă de dimineață, pâr. Dumitru Neda și Dr. Sept. Todoran, profesori de teologie, ca să poată sluji și la biserică, iar după masă au sosit, tot din Blaj, pâr. protop. tractual Iullu Busoiu, pâr. Nic. Florea, clericul T. Munteanu, prof. Barna; ceva mai târziu: dd. Dr. Migla prefect, Dr. I. Blanu primar, Dr. Simon și alții cu pâr. V. Creșu dela Straja Țării. Acesta din urmă cu d. căp. Cipariu, inv. dir. Corbeanu din Valea lungă, inv. Colceriu ș. a. au venit fiindcă tot atunci s'a făcut și ridicarea pavilionului național după binecuvântarea drapelului de către pâr. Neda

ce-o fi încercat sufletul Preacuratei, având în brațe pe Dumnezeu-fiul, și în inimă prezența specială a Spiritului Sfânt? Desigur că aceste bucurii au fost atât de elevate, încât, dacă nu ar fi fost întărită de darurile Domnului, ar fi murit sub intensitatea lor. Căci, dacă s'au văzut mame pământene murind de bucuria, că au născut un om în lume: cari au fost sentimentele lăuntrice ale aceleia, ce a născut nu pe un simplu muritor, ci pe însuși Cuvântul Tatălui — autorul întregii vieți, din cer și de pe pământ?

„Spune-ne nouă, continuă acelaș autor: o, regină a cerului, Biserică vie a Spiritului Sfânt, amvonul înțelepciunii, prima evanghelistă a lui Isus Hristos: Spune-ne nouă, ce ai simțit în fața atâtor minuni și taine, cari au covârșit inima ta? Ce-ai simțit când ținea-i în brațe pe acela care ține cerurile? Când alăpta-i la sânul tău pe acela care nutrește îngerii? Când vedea-i plângând și lăcrămând pe acela, care poartă tunetele și fulgerele? Ce simțea-i, în inima ta la gândul, că singură pe tine te-a ales să-i fi mamă, stăpână și regină în cer și pe pământ? Cu câtă umilință recunoștea-i tu, și cu ce ochi te uita-i la acela, care te-a ridicat la o asemenea mărime? Cari erau cuvintele, cu cari mulțimea-i tu stăpânului tău, fiului tău, și iubitului tău, pentru aceste daruri?”

Iată dar, adărate icoane și subiecte de meditat și contemplat, pentru acela, cari vreau să se împărtășească din poezia divină a peșterii Betleemice.

Pentru că numai acela pot împărtăși mulțimilor flămânde și însetate după adevărul divin, lumina și darul mântuirii, cari el înșiși, trăiesc din plinătatea acestui dar.

Altcum, cuvintele vor răsună goale și reci, ca picurii de ploaie pe lespede de piatră: fără nici un efect și rod în lumea sufletelor.

„Frunze 'n vânt”

Căsnicie modernă

Conul Vasile Pătlăgeanu era omul afacerilor. Din aceste „afaceri”, cari variau între oneste, dubioase și puțin oneste, câștiga bani mulți. Tot ce câștiga însă dumnealui, cu alergări în dreapta și 'n stânga, cheltuia cu dărnicie de nabab madam Mery — adică soția lui conu Vasile — și Didina, odrasla „fericitei” lor căsnicii. Madam Mery și fiica erau „ultramoderne”. Din pricina multelor „aperitive”, pe cari le savura cu pofta unui ipopotam, nasul lui conu Vasile devenise roz-albastru, fapt care l-a îndrituit pe cunoscuți să-l poreclească „nenea pătlăgică”. Pentru madam Mery, conul Vasile nu era nici mai mult nici mai puțin decât „Lache”. Atât!

Intr'o după-amiază, madam Mery ședea în salon, în fața unei oglinzi stativă și se pudra. Didina, cufundată într'un fotoliu, își făcea unghiile cu lac, iar nenea Lache răscolea niște cărți așezate pe canapea.

— Poftim! spuse dumnealui ursuz. Iarăși nu-mi găsec caietul cu notițele. La ora patru am o convorbire telefonică, dar fără notițe n'am făcut nimic. Capul meu nu e magazin în care să pot aduna toate cifrele și datele cu cari am de-aface. Cele ce am să le spun în fața aparatului telefonic sunt notate pe hârtie.

— Dacă ești zăpăcit și nu știi unde l-ai pus! îl muștră coana Mery, fără să întoarcă privirea.

— Aci l-am pus pe canapea! Iovi nenea Lache iritat în vrafal de cărți. N'a trecut nici o oră de-atunci. Iar acuma nu-i niciăiri. Să le ia dracu' de romane, că numai din pricina lor nu-mi găsec notițele. Am să le arunc toate în foc.

Madam Mery se întoarse brusc.

— Te rog să nu-mi deranjezi cărțile! Locul notițelor tale nu e pe canapea. Tâmpit ai fost de când ești și tâmpit vei rămâne.

— Dar rogu-te, unde să le pun? Camera mea e plină cu geamantane, cu rochii, cu pălării, ciorapi, Ge-be-le, cutii cu pudră, romane senzaționale, reviste de modă și alte prostii de-ale voastre.

— Prostii? Auzi dom'le! îl privi sfidător madam Mery. Ramolit mai ești!

— Nu pot să fiu și eu modern ca tine. Ai face însă foarte bine să mai lași pudra și rujul în pace. Când nu ești vopsită, mai sameni și tu a femeie, dar pudrată și rujată și cu sprâncene a-la Mefisto, făcute cu creionul și

„Câteva ceasuri la Blaj“

— Pe marginea unor impresii și constatări ale dlui prof. O. Ghibu —

În ziarul „Tribuna“ din Cluj (22 Ian. 1939) găsim sub titlul de mai sus impresiile și constatările dlui O. Ghibu, asupra prezentului Blajului.

Desigur că nu putem trece așa ușor peste ele, dat fiind că vin dela o persoană cu care raporturile noastre de idei nu au fost totdeauna excelente și asta nu din cauza „hiperzeleșilor confesionaliști de aci“, așa cum afirmă dsa, ci mai mult din felul greșit cum a înțeles să atace anumite probleme în directă atingere cu biserica noastră. Și iarăși, nu putem lăsa ne-sublinită părerea greșită pe care o formulează și de astădată domnia sa, că „blăjenii, după 1918, au incrementat într-o concepție mai mult confesională decât românească, ne mai înțelegând poruncile vremilor schimbate și izolându-se tot mai mult de românismul integral, pentru care (o recunoaște și dsa) înainte lucrare atât de mult“.

Am vrea să știm, tot dela d. Ghibu, cari au fost poruncile „vremilor schimbate“ neînțelese de Blăjeni, și cum s'au izolat aceștia de „românismul integral?“ Cum ar fi reacționat dsa în locul lor, la încălcările de fiecare zi ale unui trecut și ale unei realități, la loviturile nedrepte și pătimase în același timp pornite în iureș nebun din toate părțile, ca să-l suprimă?

Inseamnă, oare, apărarea dreptului la viață *incrementare confesională* în detrimentul ideii care altădată a fost atât de mult cultivată? Cu siguranță că nu! Fiindcă Blajul și după războiu a servit românismul, dacă nu cu tâmbălăul acelor cari au vrut să-l monopolizeze ca pe o avere aducătoare de venituri — în mod discret, așa cum a putut, între zidurile vechilor școli și chiar ale celor făcute în eră românească „cu banii Papei dela Roma“.

Că lucrul acesta al cenușăreselii nu a fost subliniat de nimeni, alături de poleiala strălucitoare a celor din afară, desigur că vina nu

este a lui. Dar, cu voia Domnului, atunci când obosești și rușinați de nedreptele lovituri ce au trimis mereu bisericii unite și Blajului în ultimii ani, oamenii își vor recunoaște greșala, va răsări și pentru noi „soarele dreptății“ imanente, așa cum altădată a răsărit tot de aci „soarele românismului“.

Uităm prea repede, sau suntem de rea credință în faptele noastre! Aceasta-i meteahna noastră a tuturor!

Trecând însă peste aceste observațiuni pe care a trebuit să le facem de dragul adevărului, vom adăuga nămaidecât că multe din constatările dlui Ghibu sunt perfect întemeiate și muștrările îndreptățite.

E dureros de adevărat: „Blajul nu s'a schimbat aproape de loc“. Dacă nu s'ar fi ridicat nouile localuri de școală, nimic n'ar arăta schimbarea vremilor. Certificat cu atât mai rău pentru puțină înțelegere de care s'a învrednicit cetatea lui Inochentie la cârmuitorii destinelor noastre de două decenii, cu cât însași seria de școli noi au răsărit din darnica iubire a Papilor. Obolul țării a fost ca și inexistent. De sigur, ajutorul primit dela Sfântul Scaun nu este umilitor și nu are nici un sens ascuns, cum pare a bănuși d. Ghibu. Roma totdeauna ne-a socotit filii și ne-a tratat în consecință. Ne-a dat ajutoare și în timpul stăpânirii maghiare; de sigur, în măsura în care putea și i-se îngăduia atunci. Afirmația contrară a dlui Ghibu trebuie și ea imblânzită. Totuși, suntem de acord cu dsa în a crede că „ar fi fost mai firesc și mai frumos ca nouile școli să le facă Statul român, drept recunoștință pentru tot binele pe care modestul târg de pe malul Târnavelor l-a adus românismului dealungul unui secol și jumătate“.

Ne-am fi bucurat din toată inima, dacă ar fi fost așa. Am stăruit doar destul în acest gând. De geaba. — Abia am ajuns la „Palatul

Todoran și Negrea în prezența tuturor autorităților pomenite și unei mari mulțimi de școlari și săteni Români din loc. Cu acest prilej s'au rostit mai multe vorbiri ocazionale. Cuvântul bisericii l-a spus și aci, ca la casa Domnului, pâr. Neda. După o scurtă gustare, lumea oaspeților și a credincioșilor noștri s'a adunat la școala noastră primară (zidită cu vre-o 3—4 ani în urmă) unde școlăria, sub conducerea d. inv. Tăriță, s'a prezentat cu o foarte drăguță serbare străjerească (declamații, puncte de cor, jocuri naționale).

Mult umiliții noștri Români de aci, tot mereu priviți peste umăr de bine înstăriții lor consăteni Sași ce s'au bucurat, decând s'au înfipt aci de toate privilegiile, au trăit alaltăierul una din puținele lor zile de adevărată bucurie românească, înălțătoare de inimi și prevestitoare de altele cari o să vină cu ajutorul lui Dumnezeu.

Spre știre. Comitetul Reunirii de Misiuni pentru Arhidieceză atrage atenția tuturor preoților din Arhidieceză asupra dispozițiilor luate de acest Comitet în ședința sa din 10 Ian. 1938 și comunicată protopopiatelor, în legătură cu cererea misiunilor.

În senzul acestei hotărâri, toți aceia cari doresc să aibă misiuni în prima jumătate a anului, trebuie să-și înainteze cererile, prin Of. protopopesc, la Secretariatul Reuniunii, până la data de 15 Febr. inclusiv; iar aceia cari doresc să aibă misiuni în a doua jumătate a anului, își vor înainta cererile până la data de 10 Iunie inclusiv. Cererile cari vor sosi la Secretariatul Reuniunii după aceste două date nu vor fi luate în considerare, decât în cazuri cu totul excepționale și bine motivate.

În cereri se va indica data precisă la care doresc să aibă misiunile, dar se va evita exprimarea de preferințe față de anumiți preoți misiunari.

Ceții și răspândați „UNIREA“

— Încăligate la capăt, par'că ești o sperietoare; așa!

— Auzi! Sperietoare! se irită coana Mery. Tu îi-e rușine obrazului? Încă îndrăznești să dai lecții de morală altora, tu excrocii, care te-ai îmbogățit prin fraudă și șperțuri!?

— Fiecare om cu meseria lui. Dar banii le-am câștigat din afacerile înșirate mai sus, și-i cheltuiesc eu, ci d-ta madam și odorul tău. La asta vă pricepeți de minune.

— Papa! Te rog să fii mai moderat! Îl ia cu zor duduia.

— Ești un bătăran! complectă coana Mery.

— Așa cum sunt, îți dau sfatul să renunți la pudră și ruj. La etatea ta, o femeie cuminte nu se mai vopsește.

— La etatea mea? Dar rogu-te, câți ani am eu?

— Patruzeci și cincii!

— Aiurezi, Lache?! N'am decât treizeci și șapte. Când m'am măritat aveam optsprezece ani.

— Douăzeci și cincii corectă nenea Lache, scoțind printre cărțile de pe canapea.

— Ești prost! Nu aveam decât optsprezece ani. La anul s'a născut Didina.

— Exact! aprobă nenea Pătlăgeanu.

— Iar Didina a împlinit în luna trecută optsprezece ani.

— Didina a împlinit douăzeci și trei de ani, măverii corectă iarăși nenea Pătlăgeanu.

— Papa! Te rog! se simți jignită duduia.

— Lasă-l, dragă, interveni madam. Lache zăpăcit. Dar spune-mi, Didino, — se'ntoarse

spre față într-o ținută cochetă — câți ani îmi dai tu?

— Trezeci și șapte, cât spuneai d-ta.

— Ei, vezi surăse madam Mery, făcându-și sprâncenele cu creionul.

— Mamițico, interveni Didina, ești plină cu pudră în urechi.

— Oglinda asta nu mai e bună de nimic! Găsi o scuză cucoana. Trebuie să cumpărăm alta. Șterge tu, dragă Didino, pudra ce o crezi de prisos.

Didina se ridică din fotoliu sprintenă și începu să-și aranjeze mamițica, suflându-i în urechi.

Nenea Lache se scotocea acum prin buzunare.

— Unde dracu' să-mi fie notițele? — Scoase din buzunar un calet mototolit. — Uite dom'le? Erau în buzunar. Thiilll...

— Păi, nu-ți spuneam eu că ești zăpăcit! Triumfă coana Mery.

— Ha-ha! răsese duduia. Știi că ești nos-tim? Iartă-mă, papa, dar tare ești mucaliti!

— Fata asta a devenit obrazulcă, își zise în gând nenea Pătlăgeanu. De, cum e mama așa e și fata.

— A mai rămas pudră în urechi, Didino? întrebă coana Mery.

— Nu. Am curățat-o toată.

— Bine, drăguță. — Luă la mână sticla cu parfum și își turnă în palmă câțiva picuri. — Ce miros plăcut are parfumul ăsta. E fabricație franceză. Aaa... Dă-mi o țigară Didino.

Duduia îi oferi mamei sale cutia cu țigări, îi servi foc, apoi aprinse și ea o țigară.

— Dar spune, Didino, reluă madam Mery, când te-ai întâlnit ultima dată cu locotenentul Ionel?

— Nu l-am mai văzut de două zile.

— Dar te iubește și acum, nu?

— Firește. Dar prea e nu știu cum. Îmi face impresia că sau e fricos, sau cam prostuț.

— Cum asta?

— Păi... nici prin gând nu-i trece să-mi facă propuneri de căsătorie.

— Ar trebui să faci tu aluzie.

— Crezi că n'am făcut-o? O-o-la-la! Am făcut eu aluzii destule, dar se face a nu înțelege.

— E-he! făcu nenea Lache, nu e prost locotenentul.

— Papa! Te rog! îl înțepă fata cu privirea.

— Tu taci Lache! complectă cucoana. Dar Petrică ce mai spune?

— Petrică e un naiv și jumătate, strânse din buze duduia. Îl port de nas cum îmi place. A, dacă ar fi și el ofițer, sau măcar artist de operă, dar nu e decât un blet funcționar. N'am să mă mărit cu el decât în caz de extremă necesitate.

— Cine vrea să stea pe mai multe perne — îndrăzni iarăși nenea Lache — ajunge la vreme..

— Ei, ce vrei să spui cu asta? întrebă coana Mery cu sarcasm.

— Cunoști povestea și nu e nevoie să ți-o reînprospetez.

— Ești prost, Lache, tare ești prost! —

cultural", care nici astăzi nu este încă isprăvit.

Dar „*minunata catedrală*”, această „oglină fidelă a Blajului de totdeauna”! Are dreptate d. Ghibu: „este greu atacată de dintele vremii”. „Impresia pe care și-o face sfântul locaș, cu minunatul său iconostas și cu marea cupolă pictată dela început, este covârșitoare. Dar deodată cu sentimentul de pletate față de trecut, te cuprinde și o durere de inimă pentru vremile de mai târziu, cari n'au adăugat nimic la ce au făcut înaintașii”. Cu adevărat, catedrala „este o muștrare nelertătoare pentru generațiile mai nouă”; „dar muștrarea — subliniem vorbele d-lui Ghibu — nu-l privește numai pe Blăjeni, căci Blajul nu-l numai al lor, ci al neamului întreg”. Acesta-i adevărul. Pentru o și mai bună precizare, ar mai trebui să ne întrebăm doar atâta: ce mijloace materiale a avut Blajul și spre ce scopuri le-a întrebuițat? S'ar vedea imediat că „muștrarea” de sus trebuie împărțită inegal între Blăjeni și neam; partea leului i-se cuvine, din ea, nașunii pentru care și-a cheltuit Blajul tot ce-a avut și care acuma... lasă catedrala în halul în care este.

Nu numai catedrala, ci și cealaltă mare comoară națională care se găsește la Blaj: *Biblioteca arhidiecezană*. Valoarea ei, ca și situația tristă în care se găsește, l-a impresionat, cu drept cuvânt, pe d. Ghibu. Impresia pe care o face este deadreptul „copleșitoare”. „Nu-mi aduc aminte — scrie d. Gh. — să fi văzut o altă bibliotecă românească mai bogată decât aceasta. Bogăția ei, ce-i drept, nu stă în numărul cărților, ci în valoarea lor. În tot cazul, cred că nu mă înșel, când afirm că aceasta este cea mai veche bibliotecă românească, datând dela jumătatea secolului al XVIII°. În deosebi, „bogăția ei n'o formează numai cele peste 30.000 volume de cărți, ci și multele și bogatele manuscrise de cuprins filologic, literar, istoric, teologic și social. O imensă cantitate de material, care stă nepus în valoare, ca niște nestemate ascunse în pământ”.

În plin contrast cu această bogăție este

starea de mizerie în care se găsește biblioteca. „Te cuprinde o adevărată revoltă sufletească la vederea unei asemenea situații, care durează de decenii întregi, aproape neschimbată. Căci, dacă biblioteca a ajuns, în timpul din urmă, să aibă un catalog, nu e mai puțin adevărat că ea este lipsită cu desăvârșire de tot ce mai trebuie unei biblioteci mari, pentru a nu fi confundată cu un simplu depozit amorf de cărți. Mai întâi, această mare bibliotecă n'are buget nici măcar de un Leu, nici pentru procuratul și legatul cărților — din care cauză o enormă cantitate de cărți și de reviste stă în grămezi, absolut neutilizate, — nici pentru așezarea lor nici pentru încălzitul »salei de lectură« (care, de fapt nici nu există, fiind una și aceeași sală cu biroul). D) bibliotecar Manciuța îmi spunea că, pentru încălzit, își procură puținele lemne dela liceu, de unde le — fură, pur și simplu, — cu știrea directorului. Apoi, neprețitul tezaur al manuscriselor, stă cu desăvârșire neatins și neaccesibil, ceea ce nu este numai o nespasă rușine pentru o țară întreagă, ci și o pagubă imensă pentru cultura noastră. Căci manuscriptele dela Blaj ascund, în filele lor îngâbenite și adesea mușgăite, o minunată lume sufletească de mult dispărută, care ar trebui înviată, pentru a putea ridica moralul nației românești din nou acolo, unde s'a înălțat în cele mai luminoase epoci ale sufletului național.

„Din parte-mi socotesc pe toți aceia cari au lăsat nepus în valoare bogatul tezaur dela Blaj, ca vrednici de cea mai mare osândă. S'au întemeiat, în ultimii 20 de ani, cu profuziune, mil de biblioteci, cu tot felul de ciurucuri inutile și, uneori, chiar stricacioase, cheltuinându-se cu ele sute de milioane, dar nu s'au găsit de nimeni câteva milioane, pentru a pune în valoare marea moștenire spirituală creiată de nația românească la Blaj”.

Iscălim pe deantregul judecata dlui Ghibu. Nu poate fi înfierată cu destulă tărie dovada de barbarie pe care ni-o dăm ca neam, lăsând în părăsire o comoară de valoarea bibliotecii Blajului!

De încheiere, mai reținem din constatările

dlui Ghibu frumoasele cuvinte în care tălcește impresiile trezite de „*vechitul castel al Apafi* care adăpostește, de aproape două secole, pe capul bisericii greco-catolice și sfetnicii lui”. „Nu se va găsi în întreg cuprinsul țării o »reședință« mai smerită decât aceasta. În adevăr, reședința mitropolitului din Blaj este mai modestă decât a celor mai mulți mitropoli și chiar decât a multor preoți de țară. Dar, mărturisesc că eroica sărăcie, în care se complac de o vreme încoace mitropolitul Blajului, este nu numai impresionantă, ci și edificatoare. Pare că mai curând îți vorbește în inimă sărăcia apostolică a vlădicilor, decât confortul și luxul lor boeresc. — În tot cazul, pe mine m'a impresionat simplitatea apropiată de rustică a reședinței mitropolitane din Blaj. Emoționează totdeauna, căci în ea citesc o lecție despre lume și despre datorie a celor ce locuiesc între zidurile ei. De fapt, fără să știe, sărăcia vlădicilor blăjeni, acest centru n'ar fi putut fi înfăptuit atâtea așezăminte școlare și culturale prin cari a adus atâtea bine întregului neam.”

Originea episcopatului bizantin

— Pentru a lămuri pe P. Ghia —

Pr. Dr. S. Stanciu

Istoricul *Eusebiu Popoviciu* în a sa „Istorie a bisericii universale” (vol. I. Buc. 1925, la p. 174) are următoarele: »*Mult mai târziu, din orașul Bizanț era reședința lui Constantin Mare de mulți ani, cu numele Constantinopol (330) creștinii ambițioși din Constantinopol vorbă atribue unui apostol originea bisericii lor și pe cum biserica din Roma deducea dela Petru originea sa, astfel ei au dedus dela Andrei originea bisericii lor (a bisericii din Bizanț). Ei povestesc (sic!) că Andrei a fost și în Bizanț, a așezat discipolul său Stahl, întâiul episcop al acestei cetăți și astfel biserica din Bizanț este apostolică.* — Minunată ticluială: doi frați (Andrei Petru) și două surori (Roma veche și Roma nouă). Și când te mai gândești că sf. Andrei pentru bătrânețe (sic!) ar fi putut avea

se întoarce spre Didina: Las', scumpa mea ești tânără încă și poți să alegi.

— M-da, — își luă iarăși curajul „gazda” căsli — cu alesul se va mărita la... „sfântul așteaptă”.

— Papal bătu duduiă cu piciorul în covorul persan.

— Tu tac! Lache, că nu te pricepi! Îl aduse la rezon cucoana. Dar ascultă Didino, ce e cu Naie Domolescu?

— A, mamă dragă, el e artist de operă!

— Asta o știu. Dar mai sunteți prieteni și acuma?

— Firește! Naie e bălat gigea și elegant ca un marchiz. Și are o voce așa de dulce! Aah, mamă dragă, să l'auzi cântând! Tare ne nostim Naie asta. Dela el am învățat și expresia o-o-la-la! Mi-a promis că astăzi după masă ne va face o vizită.

— O o-la-la! schiță un zâmbet nenea Pătlăgeanu.

— Papa, te rog!

— Lache, iar te obrăznicești? Și la ce oră spunea că ne va face vizita?

— Asta n'a precizat-o, — începu să se rujeze, privindu-se în oglindă — dar trebuie să sosească îndată.

Coana Mery luă oglinda din mâna Didinei și zâmbi, privindu-se în oglindă din profil.

— Dă cu ruj madam, dă cu ruj gesticulă nenea Pătlăgeanu.

Coana Mery vru să răspundă, dar în acelaș moment în ușa salonului se ivi silueta lui Naie Domolescu! srâse madam.

A, sărut mâinile madam Mery! Bonjur Didino!

— Bine ai venit d-le Nae! surise madam.

— Bonjur moncher! îi oferi duduiă unghilele lăcuite.

Naie le sărută mâna cu o complezată exagerată, apoi se întoarce spre nenea Lache:

— A, scuzați, nici nu vă luam seama. Salut, d-le Pătlăgeanu.

— Salut, salut!

— Ie loc d-le artist, îl invită madam Mery.

— Mulțumesc conia. — Se așeză în fotoliu, în apropierea Didinei și veluă: Dar cum se face că pe d-voastră vă găsec din zi în zi tot mai tânără și tot mai frumoasă!

— Ah! oftă coana Mery, nu mai sunt acum atât de tânără cum crezi d-ta.

— Iertați-mă vă rog, dar...

— Ei, să vedem... surâse cucoana, câți ani îmi dai d-ta?

— În nici un caz mai mult de treizeci și șase. Vă spun pe cuvânt de onoare.

— Ei, vezi că n'ai ghicit. Am treizeci și șapte de ani.

— Châhâ!... châhâ!... tuși nenea Pătlăgeanu.

— Lache dragă — tresări cucoana — îndată e ora patru. Nu uita că ai o convorbire telefonică.

— Da-da, am să plec acuș.

— Așa, d-le Naie, reluă madam Mery, exact treizeci și șapte ani.

— Nici nu arătați mai mult. Spun pe o-

noarea mea. Adecă pardon! Volam să spun nu arătați nici măcar atât. Sunteți frumoasă conia Mery. De, are cui să-l samene Didino!

— Châhâ!... châhâ!... tuși iarăși nenea Pătlăgeanu.

— Lache dragă, interveni din nou cucoana îndată e ora...

— Da-da! zâmbi nenea Lache. Plec acum! Madam Mery oftă.

— Aah, cum trec anii! Când m'am măritat nu aveam decât optsprezece ani, iar acum poftim... am și eu fată de măritat. În trecută Didina a împlinit optsprezece primăvară!

— Exact...

— Lache!

— Da-da, plec. Socoteala din noaptea mea va reuși exact. Asta voiam s'o accentuez! Dar spune mi, d-le Domolescu, îți menționezi acum vocea din trecut? Te-am auzit cântând într-o seară la Operă și, la drept vorbind, rămas încântat.

— Slavă Domnului, neică... pardon! Pătlăgeanu, aș putea să-ți cânt tot ce dor. Numai cu cântări bisericesti nu pot să te lectez, fiindcă... tot ce știu din acestea „amin” și „Doamne miluește”.

— Bravo, dom'le, știi că ești nostim!?

— Bravo, dom'le, știi că ești nostim!?

— Bravo, dom'le, știi că ești nostim!?

— Bravo, dom'le, știi că ești nostim!?

— Bravo, dom'le, știi că ești nostim!?

— Bravo, dom'le, știi că ești nostim!?

— Bravo, dom'le, știi că ești nostim!?

— Bravo, dom'le, știi că ești nostim!?

— Bravo, dom'le, știi că ești nostim!?

Sabin G. Truși

matul, iar Bizanțul ca noua reședință a împăratului ar fi putut lua locul Romei vechi! Toate acestea le-a ponderat cu iscusință, bazat pe can. 3 al conc. Constantinopole 381 și can. 28 al conc. Calcedonian 451 și pe decretul împăratului Teodesie II, preotul Procopiu, care sub numele lui Doroteu episcopul din Tr, în timpul monofizitului patriarh Acaciu al Constantinopolei, 471—489, în »Despre cei 70 de ucenici și 12 apostoli (P. G. t. 92, col. 1059—1074) dă o serie de 23 episcopi ai Bizanțului dela sf. apostol Andrei până la Mitrofan.

1. Iată această serie după Pseudo-Doroteu, adică Procopiu: 1. Andrei, 2. Stachys, 3. Onesim, 4. Policarp, 5. Plutarh, 6. Sedecion, 7. Diogen, 8. Elefteriu, 9. Felix, 10. Policarp II, 11. Athenodorus, 12. Evzovius, 13. Laurențiu, 14. Alypiu, 15. Pertinax, 16. Olimpian, 17. Marcu, 18. Cyriac, 19. Castin, 20. Tit, 21. Domette, 22. Prob, 23. Mitrofan. Seria sfârșește cu Acaciu + 489.

2. Cronograful Nicefor (ed. Bon, 1839 pag. 771—773) dă astfel această serie:

1. Andrei	15. Pertinax	> 19
2. Stachie	16. Olympian	> 11
3. Onesim	17. Marcu	> 13
4. Policarp	18. Cyriac	> 16
5. Elefteriu	19. Castin	> 7
6. Felix	20. Tit	> 35
7. Policarp	21. Domețiu (frate al împăratului Prob) ani	
8. Athenodor	21	
9.	22. Prob (fiul lui Omețiu) ani 12	
10.		
11.		
12. Evzovius	23. Mitrofan (fiul lui Omețiu) ani 10.	
13. Laurențiu		
14. Alypin	> 13	

Seria sfârșește cu:

- 83. Ignățiu ani 11
- 84. Fotie . . . . .

Dacă patriarhul Nicefor a murit în 829 și i li este atribuită acea »Cronografie compendiată« cum se continuă seria patriarhilor cu Fotie inclusiv, care începe la 857? Și aceasta e tot o ticluială!

3. Cronograful Efremiu sec. XIV, în Catalogul Patriarhilor Constantinopolitani (ed. Bon, 1840, la pag. 383) ss. dă astfel seria lor:

- 1. Andrei, 2. Stachys, 3. Onesim, 4. Policarp, 5. Plutarh, 6. Sedecion, 7. Diogen, 8. Elefteriu, 9. Felix, 11. Policarp II, 11. Atenodorus, 12. Zollus, 13. Laurențiu, 14. Alypiu, 15. Pertinax, 16. Olympian, 17. Marcu, 18. Cyrillan, 19. Castin, 20. Tit, 21. Domețian, 22. Prob, 23. Mitrofan. — Seria sfârșește cu Isaia, 1323—1333.

4. Manuil Ghedem în »Ordine canonice ale patriarhilor din Constantinopole«, (ed. Constantinopol 1888—1889), are seria până la Mitrofan în plus cu 3 episcopi:

1. Andrei,	14. Alipie 166—159
2. Stachie 38—54,	15. Pertinace 169—187
3. Onisim 54—68,	16. Olympian 187—198
4. Policarp 68—89,	17. Marcu 198—211
5. Plutarh 89—105,	18. Filadelf 211—214
6. Sadechion 105—114	19. Chiriac 214—230
7. Diogen 114—129	20. Castin 230—237
8. Elefteriu 129—136	21. Evghenie 237—242
9. Felix 136—141	22. Tit 242—272
10. Policarp II 141—144	23. Dometic 272—303
11. Atinodor 144—148	24. Rufin 303
12. Evzoviu 148—154	25. Prob 303—305
13. Laurențiu 154—166	26. Mitrofan 305

Aceasta e părerea I-a.

Părerea II-a:

1. Simeon Metafrast, sec. X, puna ca prim episcop al Bizanțului pe: Filadelf pe timpul imp. Sever, 222—235, apoi pe: Eugeniu, Rufin și Mitrofan.

2. Gheorghe Cedren, sec. XI, (în »Istoria« ed. Bon, 1838, vol. I la p. 449) referindu-se la timpul imp. Alex. Sever, 223—235, zice: în timpul primului episcop constituit al Bizanțului fost Filadelf și a domnit 3 ani, iar înainte de aceea în fruntea bisericii a stat un preot. — la pag. 451, referindu-se la imp. Maximin

Trace, 235—238, zice: »iar Eugeniu a luat episcopatul bizantin și la ținut 25 ani«. — Iar la pag. 477 zice: »In anul al 9 lea al împărăției lui Constantin a fost făcut al IV-lea episcop al Bizanțului, Mitrofan«. E vorba de anul 315. — Deci dela Metafrast și Cedren a împrumutat Manuil Ghedeon pe: Filadelf, Eugeniu, Rufin.

Părerea III-a:

1. Chronicon Paschale sau Alexandrinum sau Constantinopolitanum, dela 630, (ed. Bon 1832, vol. I. p. 522) la anul 313 zice: »Bisericii bizantine primul stă în frunte Mitrofan ani 10«.

2. Cronica lui Teofan + 817, (ed. Bon. 1839, vol. I. p. 19) la anul 299 zice: »anul prim al lui Mitrofan, primul episcop al Bizanțului«.

3. Cronograful Gheorghe (sincelul patriarhului Tarasie, 784—806) sfârșește cronografia cu anul 278 și menționează până la acest an pe episcopii: Romei, Antiochiei, Alexandriei și Ierusalimului, fără a menționa însă nici unul la Bizanț, fiindcă nu erau.

4. Ioan Zonaras, sec. XII. In »Anale« (ed. Bon, 1844, vol. II. p. 612—627) dă lista episcopilor Romei până la Gregoriu I, + 604; a episcopilor Antiochiei până la Efrem + 545, a episcopilor Alexandriei până la Alexandru + 328; a episcopilor Ierusalimului până la Hermon + 311; dar nu menționează nici un episcop la Bizanț.

5. Mihail Glykas, sec. XII, în »Anale« (ed. Bon. 1836) amintește ca prim episcop al Bizanțului pe Mitrofan (vezi pag. 502).

Aceasta e părerea 3-a.

Referitor la părerea I-a, care a fost formulată de Procopiu sub patriarhul Acaciu, 471—489, trebuie să ținem seama de epistola 3-a a Papii Gelaziu I, 492—496, către episcopii Dardaniei (în care combate pretențiile patriarhului Acaciu referitoare la episcopatul pretins apostolic al Bizanțului, comunicate Romei de patriarhul Eufemiu, 490—496) în care zice că Bizanțul era o simplă parohie a exarhatului Eraclea (Perint) din Tracia pe vremea împăratului Alex. Sever 222—235. Iar Papa Nicolae I, 857—867, în Răspunsul 92 ad Consulta Bulgarorum zice: »căci biserica Constantinopolitană n'a instituit-o nici unul dintre apostoli«.

Știri mărunte

Paronale. Ven. Ordinariat al Maramureșului a făcut mai nou următoarele schimbări în rândurile clerului eparhial: Grigore Rîșu, preot-profesor din Sighet, a fost numit la Săpânța; Teofil Pop din Chelița, adm. la Someș Odorheiu; Paul Fetti din Iadără, la Chelița; iar nouhirotoniții: Teodor Ungur, Vasile Pop și Ștefan Zetea la Berința, Coțiu, respectiv Petea. — Acelaș Ordinariat a trecut, la cerere, în deficiență pe pâr. Ioan Ilieșu, arhidiacon onorat și fost paroh și protopop în Șomcuta Mare.

Agru la Ighiu. Dumineca trecută s'a ținut la Ighiu, adunarea de înființare a Agrului local. În fața mulțimii binecredincioase ce s'a întrunit din acest prilej au cuvântat: pâr. I. Coman din Oieșdea (Scopul Agrului) și dd. E. Teodorescu (Biserica și agru) și V. Nana (Insemnătatea Agrului). Pâr. A. Iubaș parohul local a încheiat apoi această înălțătoare ședință, după ce s'a ales și noul comitet: Președinte: E. Teodorescu, primar; vicepreș.: Dr. M Crișan, medic; secretar: Vasile Nana; cassier: Gh. Popa. Numărul membrilor: 80. — Doamne ajută!

Serbare la Tăuni. Cu oarecare întârziere, dar cu toată bucuria însemnăm aci frumoasa serbare pe care a aranjat-o »Reuniunea Mariană« a femeilor din Tăuni (Blaj). S'au cântat, cu acest prilej, mai multe cântări marșale și s'au rostit două conferințe: una de Pâr.

Virgil Anca din Făget, alta de Pâr. Aurel Aldea din Chesler. — În aceeași zi, în cadrul unui serviciu divin oficiat de trei preoți, s'a sfințit steagul »Reuniunii Mariană«, care a costat 3000 lei. S'a binecuvântat apoi frumoasa cruce ridicată de credinciosul Ioan Bența. Preotul local, Alex. Munteanu a vorbit aci despre puterea onoratei și de viață făcătoarei cruci.

Misiuni populare. În zilele de 28—30 Ian. c., s'au ținut sfinte misiuni populare în Lăscud (distr. Iernutului). Bunii poporeni ai pâr. Dumitru Moldovanu au tixit mereu biserica, la toate slujbele și la toate cuvântările. Preot misionar a fost pâr. Dumitru Neda dela Blaj. De SS. Taine s'a apropiat foarte multă lume. La ascultarea mărturisirilor au dat ajutor și frații preoți: Nic. G. Deacu din Șomștelnic, Dumitru Pop din Giuluș și preotul local.

Cu șase parohii mai puțin. Eparhia Maramureșului avea șase parohii rutene extrateritoriale: Ohaba-Copăcele, Peregul Mare, Scăluș și Zorile, aflătoare pe teritoriul eparhiei Lugojului, apoi Carei și Oradea în eparhia Orășii, și aparținând districtului protopopesc ciscarpatin. După cum aflăm însă din ultimul circular al eparhiei de Nord, toate șase aceste parohii, printr'un decret (no. 108/38) al Sacrei Congregații pentru Biserica Orientală au fost separate de dieceza Maramureșului și au fost anexate eparhiilor pe al căror teritoriu se află. Iar cu aceasta a luat sfârșit o situație care — din cauza depărtării dela reședința Maramureșană și dela cea a oficiului protopopesc — făcea aproape cu neputință o bună administrare a lor.

Tipăritură binevenită. Direcțiunea gazetei populare »Unirea Poporului« din Blaj a scos nu de mult o broșură așteptată și merită să fie multora de bun folos: Șematismul Provinciei Mitropolitane române unite de Alba Iulia și Făgăraș. Acest șematism e întocmit pe temeiul de date furnizate de cancelariile celor cinci eparhii ale noastre și conține statul personal al clerului și al altor persoane ce stăteau în slujba Bisericii la 10 Oct. 1938. Afară de aceea mai aflăm din acest ghid cari ne sunt parohiile (la fiecare se dă oficiul poștal) și sediile protopopești (fiecare cu toate parohiile ce-i aparțin), așa că Șematismul pâr. Iuliu Maior face cu puțință o privire asupra personalului și așezărilor parohiale ce formează Provincia noastră Mitropolitană. — Prețul tipăriturii: 25 Lei și e continuarea Calendarului »Unirii Poporului«.

Vindecare miraculoasă. Biroul de constatări medicale din Lourdes face cunoscută încă o vindecare pe care știința medicală trebuie s'o recunoască a se fi săvârșit pe alte căi decât cele ale naturii. E vorba de irlandezul Mac Donald din Dublin care, la vârsta de 24 de ani, s'a văzut incolțit mortal de necruțătoarea boală a tuberculozei. În 1935 a ajuns în clinică. Doctorii însă au căutat să se convingă că aci putere omenească nu mai poate ajuta. Și atunci bolnavul incurabil a luat drumul Lourdesului, cu prilejul unui pelerinaj ce s'a făcut aci în 1936. La 8 Septembrie a intrat în piscina binecuvântată să facă prima baie. A doua n'a mai trebuit s'o facă: s'a vindecat subit și complet. Dr. Simley, medicul necredincios dela Institutul Rockefeller din New-York, care s'a interesat în chip special de acest caz, n'a avut decât să constate faptul vindecării acesteia, de neînțeles pentru cine n'are credință.

Locale. Măine, Dumineca Fiului rătăcit, va predica în catedrală pâr. Filip Pop, profesor la Liceul de băieți, iar Dumineca ce-i urmează, a lăsatului de carne, va predica pâr. Dr. Sept. Todoran, profesor de teologie.

— Cu fastul și programul obișnuit, s'a ținut și anul acesta tradiționala serbare de Trei-Sfinți, patronii liceului nostru de băieți. După

s. liturghie din catedrală, lumea școalelor, dascăli și elevi, precum și alt public numeros, în frunte cu Ex. Sa mitropolitul *Alexandru*, a participat, în sala festivă a liceului de băieți, la frumosul festival dat de elevii claselor superioare a liceului. Președintele cercului de lectură a ținut o disertație despre »Eminescu la Blaj». Au urmat apoi recitări în limbile: română, latină, greacă, franceză și germană, învârtate cu puncte de cor și orhestră. Se cuvine remarcată în chip deosebit frumuseța și nivelul înalt al acestei părți muzicale. Meritul este al dlui prof. *Dr. Sigismund Toduța*, care a revenit la catedră, după ce în studii grele de 2 ani a reușit să obțină cu multă strălucire, în Roma, titlul rar de »doctor» în muzică.

— În seria conferințelor organizată de »Astra» și Cercul profesorilor secundari a vorbit, Duminică trecută, d. *Dr. Augustin Mator*, profesor la universitatea din Cluj, despre »frământări ale științei moderne». Tema cât se poate de interesantă a fost expusă de către conferențiar viu și instructiv, spre deplina mulțumire a auditorilor.

Lectură obligatorie. Șeful poliției secrete a Reichului, *Hummel*, a dat ordin ca în toate localurile polițienești să fie afișată o listă a cărților pe cari trebuie să-le aibă orice bun polițist nazist. Pe listă figurează: »Dușmanii poporului german» (jidovii, masoneria și Biserica Romei); lucrarea jezuitului apostat Hoensbroeck: »Patrusprezece ani jezuit»; produsul perechi Ludendorff: »Taina puterii jezuiților și decadența lor»; »Biserica catolică o primejdie pentru stat» etc. — De înțeles că așa hrană »spirituală» ce va rodi în mințile polițistilor ce stau în solda național-socialismului.

† **Nicolae Bolboca**, canonic onorar al eparhiei Lugojului, protop. român unit în pensie, a trecut la cele veșnice în 26 Ian. c., în anul 87 al vieții și 57 al căsătoriei și preoției sale cinșite. Cu adormitul în Domnul se pogoară în mormânt o venerabilă figură de preot român, luptător dârz pentru drepturile alor săi, în vremuri de oprinare sistematică și nemiloasă. — Odihnească în pace!

Telefonul »Unirii»

S. Sânlazar. În chestiunea impozitului »echivalenț» nu vă putem da alte informații decât cele publicate de noi în trecut. De altfel, toate Ordinariile au dat în repetite rânduri instrucțiuni în cauză. Ordinul ministerului de finanțe Nr. 119.926 din 24-6-34 îl puteți afla la oricare administrație financiară. Păcat însă că nici fiscalul și nici forurile de judecată nu procedează uniform în această materie. În apel, unele comisiuni dau câștig de cauză bisericii, altele nu. Cum se poate această anarhie — câtă vreme legile și deciziunile ministeriale sunt aceleași pentru toți, în toată țara — nu știm. Constatăm însă, cu regret, că așa este. — Adresa pâr. Stoian este: Mediaș.

H. Arad. Nu-i vorba de nici o scăpare din vedere. Am văzut diferitele »răvașe» pe care ni-le trimite »Biserica și Școala» din Arad. Credem însă că nu face să ne pierdem vremea și spațiul gazetei cu ele. Tonul în care s scrise ne dispensează de orice răspuns. Și altfel, ele par simple ecouri întârziate la chestiuni peste care s'a trecut de mult. Intr'adevăr, să te trezești acum, la începutul lui Faur 1939, cu chestiunea congresului preoțesc ținut la început de toamnă 1938, nu dovedește prea mare sprinteneală. În felul acesta nici odată n'am isprăvi. Totdeauna ar trebui să luăm da capo, de dragul fiecărei babe întârziate, toate chestiunile peste care s'a trecut de mult la ordinea zilei. — Nu înțelegem de altfel de ce țin precucernicii să mai aibă discuțiuni cu oameni pe care îi declară »inconștienți» etc.? Ce interes poate avea o discuțiune între distinsele obraze preacștiente ale lor și turma de »inconștienți» din »cealaltă strană» (stângă, zic ei)? Nu înțeleg oare că, în astfel de condițiuni, este compromițător pentru Sfințiile lor să mai stea de vorbă cu noi?!

»Legea Românească». Oradea. Motivele care l-au determinat pe P. Teodosie Bonteanu să se întoarcă în sânul Bisericii adevărate sunt arătate cât se poate de limpede și convingător în frumoasa carte pe care a scris-o dânsul de curând, sub titlul: »O turmă și un Păstor». V-o recomandăm cu toată căldura. Veți câștiga foarte mult citindu-o. E scrisă frumos, senin, cu multă dragoste de ortodoxie și cu și mai multă pentru adevăr. — Vă rugăm apoi, creștinește, să faceți o dare de seamă cinșită despre această carte. Numai așa mai puteți repara smintea pe care ați produs-o în sufletele cetito-

rilor cărora le spuneți — răstălmăcind în chip dureros cele scrise de același P. Bonteanu, în »Cultura Creștină», sub titlul »Pe meleagurile Athosului» — că P. Bonteanu s'a supărat »pe întreaga ortodoxie» iac' așa: »din pricina cătorva necazuri îndurate din partea unor greci (hamali, tâlmaci, funcționari, jandarmi, călugări)». — Precucerniciile Voastre știți prea bine că creștinii au și anumite datorii față de adevăr. Așteți acum un prilej, pe care vi l-ați provocat singuri, în care sunteți datori să vă arătați creștini.

Am primit și chităm următoarele abonamente: pe 1934: Of. par. Gărdani lei 150.

Pe 1935: Of. par. Codor lei 100, Of. par. Gărdani 200 lei, Of. par. Oarța de sus 150 lei, Dr. P. Luduș 100 lei, S. Sânlazar 200 lei.

Pe 1936: Oficiile parohiale: Codor 100 lei, Gărdani lei 50, Oarța de sus 200 lei, Dr. P. Luduș 100 lei S. Sânlazar lei 200.

Pe 1937: Oficiile parohiale: Jolib lei 200, Oarța de sus lei 50, Târgu Trotuș lei 200, G. Cluj lei 50, Dr. H. Râmnicu-Vâlcea 200 lei, P. Stâna de vale lei 200, S. Sânlazar lei 200.

Pe 1938: Oficiile parohiale: București lei 50, Jolib lei 200, Hunedoara lei 200, Metențiu lei 200, Resighea lei 200, Șimleu lei 200, Stein lei 200, Tîr lei 200, Unimăt lei 200, G. Cluj lei 150, C. Copru lei 200, M. Reghin 200, S. Cernăuțiu lei 200, P. Dumbrăveni 200 lei, S. Merișori lei 200, S. Sânlazar lei 200, Dr. B. Timișoara lei, 200, P. S. Hațeg 200 lei, V. Bocsig 200 lei.

Pe 1939: Oficiile parohiale: București 200 lei, Cig lei 200, Finiș lei 200, Igrăș lei 100, Maieru lei 200, Rodna veche lei 200, Topa de Criș lei 200, Jolib lei 200. Illinois America 400 lei, Dr. A. București 200 lei, I. P. Cisar București lei 200, M. București lei 200, Dr. F. București 200 lei, Dr. G. Cluj lei 100, P. Gherla lei 200, Z. Lupeni lei 200, M. Mălădăia lei 200, S. Merișori lei 200, Dr. P. Mociu lei 200, Dr. G. Miculaș lei 200, B. Războieni lei 200, R. Țăgșor 200 lei.

CONCURS

Asociația Generală a Profesorilor Secundari din România — secția Blaj — publică concurs pentru ocuparea postului de îngrijitor al localului său și angajat la bufetul acestui local.

Condițiile puse se pot vedea la președintele sau secretarul asociației.

Concurenții vor depune oferte închise până în ziua de 10 Februarie a. c. orele 12 a. m.

Președinte

Secretar

ss. Grigorie Pădureanu ss. Dr. Fulicea Virgil

Nr. 500—1939

Concurs la ajutoare

Publicăm concurs, cu termenul de 1 Martie 1939, pentru împărțirea ajutoarelor, arătate mai jos, destinate tinerilor, cari studiază la diferite școale:

I. Din fundațiunea Alexandru Șterca Șuluțiu

1. Șase (6) ajutoare a 4000 lei, patru (4) ajutoare a 3000 lei și douăsprezece (12) ajutoare a 2000 lei, pentru tineri, cari studiază la facultățile de litere, drept, medicină, științe, la politehnică, Academii comerciale și de agricultură.

2. Douăsprezece (12) ajutoare de câte 1000 lei, pentru elevi de liceu din clasele superioare.

3. Șasesprezece (16) ajutoare de câte 600 lei, pentru elevi de liceu din clasele inferioare.

La împărțirea ajutoarelor, arătate mai sus, vor fi preferați consăngenii fundatorului.

II. Din fundațiunea Vancea cassa arhidiecezană.

1. Un (1) ajutor de 3000 lei pentru tineri, cari studiază la Universități.

2. Două (2) ajutoare a 2000 lei pentru tineri, cari studiază la Academii.

3. Două (2) ajutoare a 1500 și cinci (5) ajutoare de câte 1000 lei, pentru elevi cari studiază la liceul de băieți din Blaj.

4. Douăsprezece (12) ajutoare a 600 lei pentru elevi dela școala normală de învățători din Blaj.

5. Două (2) ajutoare a 1500 lei, și cinci (5) ajutoare a 1000 lei pentru eleve, cari studiază la școalele secundare de fete din Blaj, având preferință fiicele de preoți arhidiecezani.

6. Douăzeci (20) ajutoare de câte 250 pentru ucenici de meserii.

III. Din fundațiunea Vancea Alumnate.

Cinci (5) ajutoare a 1000 lei pentru elevi sau eleve dela școalele secundare din Blaj, cari sunt alumnii ai internatelor de pe la respectivele școale.

Consăngenii fundatorului vor avea preferință la împărțirea ajutoarelor din fundațiunea »Vancea», apoi »caeteris paribus», fiii preoților noștri arhidiecezani.

IV. Din fundațiunea Simeon Pop Matei

Trei (3) ajutoare de câte 1500 lei pentru tineri cari studiază la vre-o școală superioară (universități, academii etc.), consăngenii au preferință.

V. Din fundațiunea Augustin Ladoy

Trei (3) ajutoare a 1000 lei, cu preferință pentru astfel de tineri, cari se pregătesc pentru cariere: industriale, comerciale, tehnice, agronomice.

VI. Din fundațiunea Ioan Muntean.

Un (1) ajutor de 500 lei pentru elevi de școala normală de învățători din Blaj.

VII. Din fundațiunea Demetriu Muntean din Bradu.

Două (2) ajutoare a 250 lei pentru ucenici de meserii din distr. Sibiu.

VIII. Din fundațiunea Alexandru Filipp.

Un (1) ajutor de 500 lei pentru elevi de școale secundare. Consăngenii au preferință.

IX. Din fundațiunea Dr. Isidor Marcu.

Patru (4) ajutoare a 600 lei, destinate preferință pentru consăngenii ai fundatorului în locul prim descendenți ai fraților săi, învață la industrie, comerț sau alte școale.

X. Din fundațiunea Alexă Bidlan.

Un (1) ajutor a 1000 lei cu destinație pentru consăngenii ai fundatorului, cari studiază la școale.

XI. Din fundațiunea Constantin Papfal.

Un ajutor de 600 lei pentru ucenici de orice meserie.

XII. Din fundațiunea I. T. Chețianu.

Un ajutor de 1000 lei pentru elevi, urmează la școalele din Blaj, având preferință rudenile fundatorului.

***

De ajutoarele date din fundațiunile arătate mai sus, vor putea împărții tineri români uniți cu purtare și progres în studii.

Concurenții vor înainta cererile către *dinariatul arhiepiscopesc român unit din Blaj*, în termenul, prevăzut mai sus, adică până 1 Martie 1939, cel mai târziu, însoțindu-le următoarele documente:

Certificatul școlar (1937—38) în copie autentică.

2. Extras de botez dela preot.

3. Certificat de frecvență pentru anul școlar (1938—39). Elevii dela școale secundare vor arăta și nota medie obținută la finele trimestrului prim.

4. Atestatul de paupertate al părinților.

5. Pentru dovedirea consăngenității cu fundatorul, se vor anexa certificate dela oficiile parohiale, ori dela alte autorități, însoțite cu schema genealogică, care să arate gradul de înrudire.

Blaj, din ședința consistorială ținută la 17, Ianuarie 1939.